

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja po napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXI.

V Celovcu, 2. oktobra 1902.

Štev. 40.

K prihodnjim volitvam!

Iz dosedanjih člankov so bralcem gotovo že znane določbe novega volilnega reda. Vprašanje nastane sedaj: Kakšne pa so dolžnosti krščanskih slovenskih volilcev pri prihodnjih volitvah? Na to odgovorimo to-le:

Volitve so za začetek novembra letošnjega leta razpisane. Torej je naših somišljenikov in prijateljev naloga in dolžnost, da za srečen in dober izid pri volitvah ne varčujejo ne s časom ne s trudom. Sedaj se ravno pričinja pravi čas za agitacijo.

Prva dolžnost torej: Ustanovite krajevni volilni odbor. V vsakej župniji ali vsaj v vsakej občini združi naj se 3 ali 5 mož slovenskega mišljenja in naj ustanovijo krajevni volilni odbor, ki poskrbi vse potrebno za volitev.

Druga dolžnost: Agitirajte, seveda s poštavnimi sredstvi in s poštenim orožjem! Pravica za agitiranje ni samo naša pravica, ki nam jo daje ustava, je tudi naša dolžnost, dolžnost vsakega, ki ljubi sveto vero in svoj rod! Agitirati pač ni nič drugega, kakor somišljenike zbirati, da se doseže jednoten smoter, da se izvede skupni politični nameni, seveda se mora to zgoditi s poštenimi in postavnimi sredstvi, ne kakor vidimo pri nasprotniki, na najbrezobzirnejši, najsurejši način. O duhovnikih boste vi volilci večkrat slišali, da ravno radi tega, ker agitirajo in jim te pravice vzeti ne morejo, „ljudi huj-skajo“ in delajo prepire. In vendar nobeden pameten človek ne more trditi, da duhovnik hujška, pač pa je nastopil čas, da se ljudstvo zoper duhovnika hujška! Spominjam samo posebno na spodnjem Koroškem žalostno znanega „Štajerca“ in njegove sorodnike! Zakaj pač, vprašam, nasprotniki ravno duhovščino najbolj napadajo. Odgovor je lahek. Zato, ker je duhovščina edina še zapreka in ovira, da nasprotniki ne morejo delati z deželo in njenim blagostanjem, kakor bi se ravno njim poljubilo. Ne bati se truda, ne stroškov! Duhovnik samo spolni svojo dolžnost; vsaj je sv. Oče lutiškemu škofu Doutreloup-u naravnost rekel: „Prvi so duhovni, katere morate opominjati, da grede k ljudstvu; njihov prostor ni samo po cerkvah in spovednicah...“ Naj nasprotniki še tako delujejo, oklenite se svojih duhovnikov-vodnikov; vse liberalno besedičenje mora pri teh besedah obmolkniti.

Tretja dolžnost: Preglejte volilci volilne listine, so li vsi našinci, ki imajo pravico voliti, vpisani ali ne, in ali niso vpisani od nasprotnikov volilci, ki ne smejo voliti. Dosedanja skušnja nas je o tem, žal da vedno prepozno, že mnogokrat poučila.

Četrta dolžnost: Napravljajte večkrat volilne pogovore! Vsak, kdor sme voliti, ima tudi pravico, da naredi v ta namen majhne sestanke. Ni treba nobenega naznanila, nobenega dovoljenja! Med seboj poznate se dobro, poznate somišljenike, poznate omahujoče, poznate nasprotnike! Prve zbirajte, druge utrjujte in spodbujajte, nasprotnike pa pustite v miru, brez prepira in sovraštva.

Peta dolžnost in glavna: Podpirajte krščansko časopisje, podpirajte posebno „Mir“! Razširjajte ga, ne verjamite lažem nasprotnih listov, naj se vam še tako sladkajo in kažejo v ovčji obleki! Krščansko časopisje pri volitvah mnogo premore, da, celo odločuje. Glejmo na Nemčijo! Krščanski kandidatje so povsod tod zmagali, kjer je bilo razširjeno krščansko časopisje.

Ako boste ravnali po teh načelih, potem bo krščanska zmaga gotova. S—.

Celovski okrajni glavar baron Mac Nevin in naši kmetje.

Celovec, dne 25. septembra 1902.

Celovsko c. kr. okrajno glavarstvo je poslalo od dne 18. septembra 1902, št. 3103, na občinski urad v Hodišah sledeči nemški ukaz:

An			
die Gemeindevorsteherung in Keutschach.			
Die Gemeindevorsteherung erhält hiemit den Auftrag, nachstehende Executionen wegen rückständiger Schulstrafen vorzunehmen und den Vollzug binnen 8 Tagen nach Einlangen dieses Erlasses anher zu melden, widrigenfalls über den Herrn Bürgermeister eine Ordnungsstrafe von 10 Kronen verhängt werden müsste.			
Jour.Nr.	Name der Partei:	Wohnort:	Strafbetrag:
40	Schrot Josef	Raut	2 Kronen
41	Schimen Johann		2 "
42	Sucher Anton	Sekirn	4 "
43	Schaunig Josef		8 "
46	Presegger Johann	Perlitschach	2 "
48	Hauptman Egid	Maria Wörth	2 "
50	Presegger Josef	Höflein	2 "
51	Migsche Martin		2 "
54	Paulitsch Josef		2 "
59	Streinig Andreas	St. Anna	4 "
60	Goritschnig Lorenz		2 "
62	Ratz Thomas	Plescherken	2 "
64	Robas Maria		2 "
65	Sturm Anna		2 "
66	Sima Josef		2 "
68	Einspieler Alex	Dobein	4 "
69	Bradatsch Johann		2 "
71	Resaj Oswald	Reifnitz	2 "
73	Lauegger Simon	Leisbach	2 "
74	Strauss Georg*)	Dobeinitz	4 "
75	Petriz Mathias		2 "
76	Kues Primus		2 "
77	Kirchbaumer Michael		2 "
79	Janscha Valentin	Raunach	8 "
80	Janscha Stefan		5 "
81	Zwander Margaretha		2 "
82	Holliber Michael	Keutschach	2 "
83	Presegger Stefan	Reautz	4 "
84	Käfer Lorenz	Schelesnitz	8 "
89	Janscha Valentin	Raunach	4 "
90	Dobnik Katharina	Rauth	2 "
91	Walcher Ignaz	Plaschischen	2 "
92	Strauss Georg*)	Dobeinitz	4 "
93	Eichholzer Georg		4 "
94	Kues Primus		10 "
95	Kirchbaumer Mihael		2 "
100	Robatsch Anton	Maria Wörth	2 "
103	Motschiunig Anton	Reifnitz	2 "
105	Sucher Anton	Sekirn	2 "
106	Schwarz Josef		2 "
109	Streinig Andreas	St. Anna	4 "
110	Einspieler Alex	Dobein	14 "
111	Bradatsch Johann		2 "
112	Käfer Lorenz	Schelesnitz	2 "
113	Migsche Martin	Höflein	2 "
114	Presegger Johann		2 "
141	Sturm A.	Plescherken	2 "
142	Krainer Florian	Reifnitz	2 "
143	Habich Johann		2 "
144	Holliber Michael	Keutschach	4 "
145	Janscha Stefan	Raunach	2 "
146	Streinig Andreas	St. Anna	2 "
149	Mostetschnig Rochus	Maria Wörth	4 "
150	Kirchbaumer Michael	Dobeinitz	2 "
152	Straus Georg*)		6 "
153	Migsche Martin	Höflein	4 "
154	Schampsitsch Matthäus		4 "
155	Presegger Josef		2 "
156	Tschernernig Anna	Sekirn	4 "
157	Schwarz Josef		6 "
159	Sucher Anton		6 "
160	Dobnik Katharina	Rauth	2 "
161	Schimen Johann		2 "
191	Käfer Lorenz	Schelesnitz	2 "
192	Straus Georg*)	Dobeinitz	8 "
194	Migsche Martin	Höflein	2 "
195	Presegger Josef		2 "
196	Schaschl Johann	Reifnitz	2 "
197	Schwarz Josef	Sekirn	4 "
198	Schimon Johann	Rauth	4 "
201	Sturm Anna	Plescherken	2 "
202	Streinig Andreas	St. Anna	2 "
203	Kanolzer Franz	Sekirn	2 "
204a	Presegger Johann	Perlitschach	2 "
204b	Sucher Anton	Sekirn	2 "
229	Streinig Andreas	St. Anna	2 "
231	Eichholzer Georg	Dobeinitz	2 "
232	Strauss Georg*)		10 "
233	Sucher Anton	Sekirn	4 "
234	Kanolzer Paul		4 "
235	Bradatsch Johann	Dobein	2 "
236	Kornpein Franz	Schelesnitz	2 "
264	Schwarz Josef	Plescherken	2 "
265	Presegger Johann	Perlitschach	2 "
266	Holliber Michael	Keutschach	2 "
354	Dobnik Katharina	Rauth	6 "
355	Safron Franz	Dobein	6 "
356	Presegger Johann	Perlitschach	2 "
358	Schwarz Josef	Sekirn	4 "
359	Straus Georg*)	Dobeinitz	2 "
387	Sucher Anton	Sekirn	2 "
388	Safron Franz	Dobein	2 "
390	Schwarz Josef	Sekirn	4 "

Die Gemeindevorsteherung in Keutschach erhält den Auftrag die vorangeführten rückständigen Schulstrafen nun energisch (!) einzubringen. Gleichzeitig wird der k. k. Gendarmerieposten in Keutschach beauftragt, der Gemeindevorsteherung in nöthigen Fällen Assistenz zu leisten. (!) Die Einbringung dieser Rückstände hat bis 1. Oktober 1. J. durchgeführt zu sein und erhalten Herr Gemeinde-Vorsteher den Auftrag, den eingehobenen Betrag am 2. Oktober 1902 als auch den Bericht über die Einhebung (!) dieser Strafbeträge beim k. k. Bezirksschulrate Klagenfurt persönlich (!) in Abfuhr zu bringen. Sollte diesem Auftrage nicht entsprochen werden, so würde die k. k. Bezirkshauptmannschaft gezwungen sein, über den Herrn Bürgermeister eine Ordnungsstrafe im Betrage von 20 Kronen zu verhängen.

Der k. k. Landesregierungs-Rat
Mac Nevin. (Stammbilja.)

* Župan sam, in sicer kar šestkrat! Tudi drugi so našeti po večkrat.

Mac Nevinov ukaz objavili smo doslovno. Precej dolg je, in brzkone zato grozi mogočni baron v začetku s kaznijo 10, ob koncu s kaznijo 20 kron. So-li šolske zamude, za katere so se kazni naložile, opravičene, za to se Mac Nevin ni zmenil, za izjave okrajnega šolskega sveta se ni brigal. Večina otrok je bila bolnih.

Povedati moramo, kaj si ljudstvo pri tem misli. Hodišani mislijo, da nekaj, ko je bila občina v liberalnih rokah, ni bilo toliko šolskih kaznij. Še ni dolgo, kar se je to dejstvo dokazalo v nekem koroškem listu. Potem mislijo, da bi te kazni nehale, kedar bi občina prišla zopet liberalcem v pest. Hodišani mislijo tudi, da so te kazni deloma neopravičene, ker zatrjujejo, da so otroci bili bolni, da jim šolski svet ni naložil, da pa so se kazni zaukazale od c. kr. okrajnega glavarja v kljub poročilu šolskega sveta. Tako si mislijo Hodišani.

Kaj si neki okrajni glavar v Celovcu misli? Tega ne vemo; a slutimo, da bi rad po ti poti vzbudil v národu nevoljo z občinskim zastopom, ter tako spraval občino polagoma v druge roke. Vsaj moramo tako sklepati, ker je gospod baron Mac Nevin očital županu: „Vi ste taki še le, odkar je župnik Žak pri vas.“ Iz tega bi se dalo sklepati, da baronu ni po volji, da so Hodišani, kakoršni so, Slovenci in katoličani; vdrugo bi mogli sklepati, da okrajnemu glavarju mrzi na župnika, ki je zakrivil poglavitni greh, da je liberalne junce prijel pri rogovih.

Kaj si ljudje mislijo, ki bodo te litanije brali? Ko smo nekemu gospodu v Celovcu kazali dotični odlok, nas je vprašal: „Ali je okrajni glavar blazen?“ Nismo mu mogli pritrditi, ker vendar ni verjetno, da bi vlada imela v glavnem mestu tako slavne dežele blaznega človeka za okrajnega glavarja. Pošten Nemeč, ki smo mu odlok kazali, je mislil: Ko bi nam Nemcem kak učitelj v zvezi z okrajnim glavarjem delal take reči, mi bi napravili stavko proti šoli, in nikdo bi otrok ne pošiljal več v šolo, dokler se učitelj ne odstrani, o katerem se misli, da je deloma kriv nezmerim in brezštevlnim kaznim.

Hodiški župan misli, da so ljudje tako razburjeni, da ga kdaj otepejo, če bo v osmih dneh 92 posestnikov eksekviral, da, mož celo misli, da je to mogoče. Okrajni glavar pa menda misli, da je župan na kmetih njegov sluga v vseh mogočih in nemogočih rečeh, saj g. Mac Nevin g. županu naročuje, da ima osebno prinesiti denar h glavarstvu in glavarju poročati, kako je vse izišlo, sicer ga kaznuje za 20 kron.

Če se nam je prav poročalo, je ravno ta c. kr. okrajni glavar po zimi enkrat g. načelnika okr. šolskega sveta v Hodišah pozval za 7. uro (!) zjutraj v Celovec — skoro 3 ure daleč, v snegu, in ko mož pride — še g. barona dolgo, dolgo ni bilo v urad, saj se uradne ure začnejo še le ob 9. uri. G. županu zdaj ni določil ure, a v 8 dneh mora priti.

Kaj pa si kaj svet misli o tem vsem? Že so celo liberalni časniki svarili hodiškega učitelja, naj ne vzbuja v ljudstvu sovraštva do učiteljev in šole, a gospod nadučitelj poslušal menda le naročila c. kr. okr. glavarja. Tukaj temu gospodu ne moremo povedati, kar si mislimo, a zagotoviti ga moremo, da bo hodiška občina dalje stala, kot

Mac Nevinovo glavarenje. A tudi tako ne bomo čakali na mirni baronovi odhod, marveč prosili kakega poslanca, da v državnem zboru pove, kar se v časniku ne dá povedati, ministru notranjih zadev, kakšno razmerje imamo med ubogim delavnim ljudstvom in nekaterimi c. kr. uradniki, ki so zato na svetu, da bi ljudstvu služili in pospeševali njegove koristi, ki pa delujejo na nek način, ki mora narod do skrajne meje razburiti.

Učiteljski dom.

Učiteljski dom začel je letos podpirati nekaj pripravnikov. Poiskalo se je dobrih zasebnih stanovanj, mladeničem se je določil strog, krščanski bišni red, in gospodje odborniki so prevzeli nadzorovanje gojencev.

Prosilcev se je oglasilo 25, izmed teh se je vzelo v podporo pet najboljših, naznanili so se c. kr. pripravnici v sprejem, a izmed teh so četiri zavrnili. Enega, ki je z zelo dobrim vspehom končal I. gimnazijski razred, so odklonili, češ, da zna premalo nemški, druge tri pa, ker nimajo posluha in ker menda tudi premalo nemški znajo.

Sicer je običajno, da se v pripravljalni razred na pripravnici sprejema, kdor se najpopred oglasi, le kdor je obisk zamudil, ga odklonijo, kedar je število, kar jih morejo sprejeti, polno. Naši gojenci so bili pravočasno oglašeni, vsi so imeli zelo dobra spričevala. Že pred sprejemom smo tirjali, da morajo fantje imeti vsi dober posluh, in poročalo se je društvenemu odboru, da imajo vsi posluha dosti.

V deželnem zboru je sicer že lani naš poslanec Grafenauer grajal šolske oblasti, da v kljub pomanjkanju dobrih učiteljev iz pripravnice odganjajo dobre mladeniče, če ne znajo dosti peti. Saj petje pri vzgoji ni prvo in lahko se sploh pogreša. A naj si bo. Grafenauerjeve besede, katerim so pritrjevali vsi poslanci brez izjeme, so bile bob ob steno! Slavna celovška pripravnica smatra dobro petje še zdaj kot najvažnejšo zmožnost koroških učiteljev. Ljudstvo bo pač srečno, če bo dosti peti znalo?

Da so našemu društvu odklonili četiri fante, gotovo ne moremo več smatrati kot slučaj, in le radovedni smo, kaj h temu pravi deželni šolski nadzornik.

C. kr. šolski nadzornik je opetovano v deželnem zboru na pritožbo Slovencev, da ni slovensčine zmožnih učiteljev, odgovarjal, da jih nima. To pomanjkanje je tako veliko, da je deželni šolski svet letos sklenil, prositi c. kr. naučno ministerstvo, naj dovoli posebnih stipendij za Slovence, da bi jih več v šole prišlo. Zdaj imamo društvo, ki hoče pripravnike podpirati, nadzorovati, vzgajati, in glej; ne sprejmejo jih. Če se je to nalašč zgodilo, in bojimo se, da je tako, potem je bilo vse neresnično, kar je c. kr. deželni šolski nadzornik govoril v deželnem zboru.

A naši učenci baje ne znajo dosti nemški? Osem let so hodili v popolnoma nemške šole, slovensčine skoro brati ne znajo: par tednov so v šoli kaj slovenskega slišali, potem nič več — in zdaj niso sposobni za pripravljalni razred! A deželni c. kr. šolski nadzornik je v deželnem zboru trdil, da se Slovenci v enem letu že popolnoma naučijo nemščine. C. kr. deželni šolski nadzornik! Priznali boste nam: Morebiti naši fantje res niso znali nemški, potem je vse neresnično, kar ste Vi rekli v deželnem zboru, in nekako čudno se nam zdi, da tak gospod, kot Vi, ali ni dosti poučen, ali pa da nalašč govori neresnico. Če pa znajo nemški, potem ni resnica, kar se je na pripravnici trdilo.

Ali pa nimajo posluha. Nekdo je vzel dva teh fantov in jih je pripeljal h gospodu, ki dobro ume godbo. Ta gospod, g. Stres, ki se je šolal na Rezenski šoli za godbo več let, ta gospod nam je dal pismeno spričevalo, da ima izmed dveh fantov, ki sta bila pri njem eden izvrsten posluh — saj je Rožan, in Rožani so vsi dobri pevci, drugi pa je sposoben za godbeno izobrazbo, sicer pa slabši, kot prvi. Vprašali smo enega, kako je bil skušan. Naročili so mu, naj poje pesem: „Leise zieht durch mein Gemüt.“ Bržkone si je fant pri tem mislil, da mu hočejo iskati uši (Läuse) ali kaj sličnega, in je bil osupnjen, ker pesmi o ušeh ni znal.

Ne vemo, ali so si gospodje, ki proti Slovincem tako postopajo, svesti, kakšno krivico delajo: 1. starišem, 2. mladeničem. Cela dežela donša svoje davke za vzdrževanje šol, mar hočejo zdaj rabiti proti nam tisto sredstvo, katero je cesar Julijan-odpadnik rabil proti kristijanom: Ni jih pustil v javne šole, da bi ostali neumni hlapci, in da bi nikdar ne prišli do veljavnih in vplivnih služeb.

Tako postopanje nas mora le ojačiti. Vse to ne dé nič, društvo podpira zdaj že osem mladeničev in mora svoje delovanje najprej ko mogoče razširiti in najprej ko mogoče napraviti popolni konvikt. Dobrih šol in dobrih učiteljev nam je pred vsem treba: Ne bojmo se žrtev, ki jih stvar tirja.

A mladeniče moramo in hočemo dobro preskrbeti, da jih ne bo sram materinega jezika in verskega prepričanja. Tako pa pride, da mora društvo dodati k temu, kar plačajo sami, za vsakega precejšnjo svoto. Prosimo zato vsakogar, ki ljubi mladino, komur je pri srci blagor dece, ki hodi v same ljudske šole, naj nam pomaga vzdržavati naš „Učiteljski dom!“

Ne izgovarjamo se s tem, da so nam učitelji sovražni! Mladičji pridejo z doma verni, kakor drugo ljudstvo, a ko so v šolah, pridejo dostikrat v dotiko z zlobnimi ljudmi, slišijo marsikaj slabega in vrh tega se jih mora polastiti neka mržnja do duhovščine, ko vidijo, da se skrbi za druge dijake s semenišči, za pripravnike pa nima nikdo gorkega čutečega srca.

Potrebujemo dobrih učiteljev na Koroškem dvojno: v verskem in v národnem oziru, a potrebujejo jih Slovenci tudi drugod: Nujno potrebo po dobrih šolah spoznavamo, zakaj pa se ne zgodi ničesar odločnega? Šolske postave ne bomo predrugčili, in najboljša postava nam nič ne pomaga, če nimamo dobrega osebja, ki bi jo izvrševalo. Če pa na ti strani ne moremo skoz zid, imamo na drugi strani proste roke: skrbimo za vzgojo pripravnikov, branimo in ohranimo jim versko in národno prepričanje, to nam ni nemogoče, veliko sredstev je treba, a zamoremo jih, če se zavemo svoje dolžnosti, storiti vse, kar je v naših močéh za blagor vernega slovenskega ljudstva.

Sestanek zoper pijančevanje.

Važen sestanek se je vršil dné 17. t. m. v Ljubljani. Na poziv g. stolnega vikarja J. Kalana so se sešli iz celega Slovenskega moške, kateri se zanimajo za to velevažno vprašanje. Večina udeležencev, katerih je bilo skupaj kakih 50, je bila sicer duhovskega stanu, a navzoči so bili tudi učitelji, vseučiliščniki in zastopniki delavskih stanov. Najbolj je bila sevá zastopana Kranjska. Štajersko sta zastopala kaplan N. Ažič in bogoslovec J. Kranjc, Goriško župnik Kosec, Koroško župnik J. Trunk. Predsednikom shoda, katerega je otvoril imenoma krščanske socijalne zveze g. J. Kalan, je bil izvoljen profesor dr. Janežič, podpredsednikom župnik Trunk, zapisnikarjem učitelj Štrukelj in medicinec Razberger. Govorili so bogoslovec Kranjc, prof. dr. Debevc, župnik Trunk in župnik Kosec. Vsi govori izidejo s poročilom o sestanku nepolitičnih društev vred, kot posebna knjižica.

Po pravici se sme ta sestanek imenovati I. slovenski shod zoper pijančevanje, ker se je raznih pogovorov vršilo že več, a niso imeli vidnega sadú, ker je ostalo samo le pri lepih besedah. Temu shodu pa morajo slediti tudi dejanja, upajmo za trdno, da bodo tudi sledila. Zakaj vse dosedanje prizadevanje med Slovenci, zatreti pogubljivo zlorabo alkohola, je bilo brez one podlage, brez katere ne more vspevati nobeno delo, namreč brez organizacije, brez združenja. Dočim je alkoholizem organiziran prav izvrstno, ter ima neštevilno krepkih in zvestih pomagačev, je bila naša vojska zoper njega dosedaj brez združenja, reči moramo le nekaki poskusi, ki niso imeli in ne morejo imeti trajnega vspeha. Posamezni spisi, ki so se sedaj izdali, so sicer posameznim odprli oči, in vzbudili večje zanimanje, služili bodo tudi še pri nadaljni vojski, a združen sovražnik, kakoršen je alkoholizem, se mora naskočiti z združenimi močmi, in to je bil tudi glavni namen I. slovenskega shoda zoper pijančevanje.

Prvi korak je storjen. Začelo se je živahno zanimanje, dolžnost vsakega, ki se je že poučil o reči, za katero se gre, je, da razširjuje to zanimanje v svojem delokrogu. Sicer ne tajimo in dosedanje skušnje so to dejstvo potrdile tudi pri nas, da je vprašanje o alkoholizmu jako težavno in zamotano, a pred vsem je, kakor lahko vidi vsak, ki noče biti namenoma slep, prepotrebno, tako, da lahko rečemo, da so druga vprašanja goli nič proti vprašanju, kako omejiti strašno zlo, ki nam razjeda kosti in mozeg. Težave delajo posebno močni predsodki in pa človeška strast, katera noče ničesa vedeti o tem, da bi bilo treba dati alkoholu, svojemu ljubljencu, slovó. Ta strast dela, da se mnogim zdi protialkoholno gibanje nekaj smešnega, sitnega; zato sploh nimajo za to gibanje nobenega zanimanja. A tako ravna le strast. Kdor se je te otresel in gleda razmere, kakoršne so ter vidi, kakšne rane vsekava národnemu telesu podlo pijančevanje dan na dan, ta velevažni reči ne bo obrnil hrbita, temveč združil se bo z drugimi in z njimi lotil se vojske, o kateri piše znani apostol zmernosti, kardinal Manning: „Ako si ne prizadevate vestno, odstraniti to zlo, zanemarjate bolezen, katera razjeda človeštvo srce, uničuje delavce in domačo srečo in povzročuje morebiti več nesreč, kakor katerikoli drug vzrok naših dnij.“

Resničnost teh besed vidimo lahko vsak dan posebno pri nas na Koroškem. Znano je naše tužno stanje, mnogi so vtaknili meč v nožnice, ker se

jim zdi vojska za politične pravice brezvspešna. To sicer ni možato, a vendar umevno, ker so razmere res obupljive. Da je takih odnošajev pogostoma krivo strašno pijančevanje, vé vsakdo, ki živi in dela med ljudstvom. Ljudem je uživanje nekaj namen; kdor mu nudi za ta namen sredstva ali priložnost, jim je dobrodošel, naj si bo tudi s samim peklenščekom v zvezi; kdor pa ljudi svari, tega gledajo pisano, ali se celo zoper njega vzdignejo, češ, da nam noče dobro. Naš sovražnik pozna to slabo stran in jo izkoriščuje na vso moč. Kako daleč smo prišli že v tem uživanju, kaže dejstvo, da zahtevajo v neki dolini ženske za zajuterk črno kavo in šnops skupaj, a kmalu jim bo tudi to premalo „močno“. Znan mi je tudi kraj, kjer ne zakuhavajo vina, kakor je po zimi mnogokje v navadi, ampak žganje. Da stori taka pijača ljudi besne in surove, kakor živina, je umevno. Da taki ljudje nimajo smisli za nobeno vzvišeno reč, kakor le služiti trebuhu in svoji strasti, vé vsakdo. Zato gre ne samo z pravostjo, ampak tudi s časnim blagostanjem navzdol. Kam bomo prišli? Tako vzdihuje marsikateri rodoljub. A z vzdihni ni nič pomagano. Tu je treba dela, odločnega odpora. Dasi je stanje obupno, ali mnogo se bo dalo še storiti, mnogo še rešiti.

V ta namen pa je treba, da se vsaj oni, katerim je ljudski blagor izročén v skrb, pred vsem dušni pastirji, zanimajo za to velevažno vprašanje. Kdor se dá voditi od raznih predsodkov, kaže, da je plitva glava, komur za to delo ni mar, temu tudi ni mar za lasten in ljudski čas in večni blagor. Vspešno se bo delalo pa tudi le, če je vsakdo o stvari prepričan. In zato naj bi se vsak prej temeljito poučil. Nevednost tudi pri omikancih igra važno in pogubno vlogo. Pregnati bo nevednost, ljudstvo poučiti, vzbuditi zanimanje za ta važen kos socijalnega dela ter zanesti med Slovence zmernostno gibanje, vojsko zoper pijančevanje, to je bil namen I. slovenskega protialkoholnega shoda. Kako hoče izvoljen odbor in ustanovljeno društvo izvrševati to nalogo, bomo v teku časa bolj na tanjko razložili. — Za danes je naš namen širše kroge, posebno izomikane voditelje ljudstva, opozoriti na to prepotrebno delo. Zato kličemo vsem: Ne bodite šalobarde in ne s puško v koruzo!

Dopisi.

Rožek. (Sejem.) Kakor vsako leto, je dné 29. septembra tudi letos roka z mečem na visokem kolu oznanovala, da je šmihelski sejem. Novi občinski sluga je letos roko lepo okinčal z zelenim perjem vinske trte in s šopkom rož, in glej v kljub dežu je bilo na sejmišču toliko živine, kakor menda že davno ne. Pred več leti, pravijo stari možaki, je bil ta šmihelski sejem jako imeniten. Od sodnije pod cerkvijo je bilo polno živine in kramarjev, ljudstva je ves dan vse mrgolelo in v treh gostilnah je igrala vesela godba vabeč na ples, a vse je minulo in zaspalo. Še le letos se je zopet malo zbudil sejem iz svojega spanja. Gledalcev je bilo okolo živine dosti, tudi dva kupca iz Tirolskega sta prišla in posebno po junicah povpraševala. Začetek je storjen, zdaj le naprej, da se bo šmihelski sejem zopet povzdignil. R—

Skočiče ob vrbskem jezeru. (Otvoritev „nemške“ posojilnice.) Že pred par meseci so napravili tukajšnji liberalci svojo lastno „nemško“ posojilnico po vplivu naših učiteljev. Osnovni shod se je sicer prav slabo obnesel, čeravno so menda „Kärntner Nachrichten“ poročale, da se je zbralo čez 30 kmetov. Shod je bil napovedan ob 4. uri, a še ob 6. uri ni bilo nobenega človeka. Letali so od hiše do hiše, da bi nekateri spravili skupaj; po enega so hiteli trikrat, a všel jim je v postelj, da je imel pokoj pred sitneži. Gostilničarja so silili v zborovalno sobo, češ: „pokažite vendar, da ste vi gospodar“. Tako so jih res nalovili nekaj — 7. Če so že pri osnovitvi imeli smolo, tako je še slabši bilo pri otvoritvi „Sparkasse“. Par mesecev je spala „sparkassa“ zabita v kištah, kar pride hodiški učitelj, da jo obudi iz spanja. Tiskani nemški listki nabiti na vogleh so vabili k otvoritvi, katera se je imela vršiti v nedeljo dné 21. sept. od 11. do 12. ure v gostilni pri Bürgerju. Načelnik nove nemške kase g. Šorn in nadučitelj prideta točno ob uri sprejemati ude, pa — blamaža — nobenega ni, razun odbornikov slovenske posojilnice, kateri so se tam zbrali iz radovednosti, da bi bili priča tako težkemu porodu! Nič ljudij, nič prostora, nič denarja — pač težek začetek, med tem ko naša slovenska posojilnica cveti in izvrstno prospeva ter ima v pol letu blizu 60.000 kron prometa!

Št. Jakob v Rožu. (Razno.) Že precej vode je preteklo v Dravi proti Mariboru od zadnjega poročila iz Št. Jakoba v Rožu. Naj zvedo „Mirovi“ bralci, kaj se je v tem času pri nas prigodilo. Še se spominjate, da je pred enim mesecem pogorela skoraj vsa vas Dragožiče. Poročal sem takrat, da

je najbrže zažgala zlobna roka. Malo dnij po požaru ujeli so orožniki dekle enega pogorelih, ki je jako na sumu, da je zažgala; kajti kjer je ona v zadnjih letih služila, je vselej gorelo in to pri kakih ednajstih posestnikih. Ali se je izdala ali kak uzrok je bil, da so jo orožniki ujeli, mi ni natanko znano. V ječi se je nekako čudno obnašala in ni hotela jesti. Zdaj so jo prepeljali k sodišču in preskava bo dognala, koliko je na tem resnice. Zdi se, da uboga, kakih 24 let stara ženska trpi na takoiimenovani bolezi „Pyromania“. — V župnišče v Št. Jakobu je pred kakimi 14 dnevi po noči vlomil tat. Prišel je skozi okence v stranišče in od tam v vežo; duri v kuhinjo je našel odprte in ukradel žensko uro in ker drugega ni bilo, si je odprl omaro in se najedel mesa; ker pa k dobremu prigrizku sliši tudi dober požirek, romal je uzmovič v klet, kjer je izpraznil štiri flaške plzenskega piva na račun g. Keržiča, in da bi po poti menda ne oslabel, je vzel seboj na račun g. župnika štiri flaške slivovke. Gospod debeli „Flotl“ pa je zraven mirno spal in še zalajal ni; najbrž ni hotel motiti nočnega miru z razgrajanjem, ker je to v postavi prepovedano. Uzmovič ni pustil svoje posetnice (vizitnice), tedaj se ne ve, kdo je bil. — Pred praznikom Marijinega imena je bila tukaj huda nevihta. Strašno je bliskalo in grmelo. Strela si je našla tudi svojo žrtev. V gozdu v Fužinah je delalo več tesarjev. Nekateri so zbežali pred viharjem, eden, 24-leten mož, pa se je skrtil pod visoko drevo in našel tam smrt; strela je udarila v drevo in mož je tam mrtev obležal. Za ubogega delavca se dalje nihče ni brigal. Komaj da so ga prepeljali v mrtvašnico. G. župan mu je oskrbel krsto, da so ga mogli krščansko pokopati. — Kakor sem že poročal, pri predoru pridno zidajo; že dva majhna „lukamatijca“ žvižgata in vozita gradivo. Za električno moč še zmirom vozijo ogromne železne cevi, in v kratkem času bode Področico razsvetljevala električna luč, elektrika bo gonila vse stroje, namesto oglja bo električno moč pridobivala voda močnega gorskega potoka. Delavcev je tukaj dosti, in kjer je veliko ljudi, ne izostanejo seve tudi prepiri in tepeži. Posebno ob nedeljah je po barakah dosti hrupa, ki se končá tudi z marsikatero prasko. Pretečeni teden so menda zopet enega zabodli. Še ob „plavih“ ponedeljkih (nekateri imajo tudi „plavi“ torek), se najde tu in tam kak, ki je malo bolj pogledal na dno kozarca. Nekateri razgrajajo, drugi pa so dobre volje in se šaliyo. Nekemu gospodu se je dogodila ta-le vesela dogodbica. Prišel si je pogledat zidanje železnice; ob potu je našel dva delavca. Eden je ležal in debelo preklinjal, drug je pa gospoda tako nagovoril: „Glejte, sedaj preklinja — ko bo pa prišel k spovedi, bo rekel, da ste vi preklinjali.“ — Na koncu pa naj še omenim, da se je letošnje leto dobro obneslo, žito lepo siplje, hrušek bo dosti, ajda tudi daje upanje, da bomo jedi „žgance“ in še zaliti jih bomo mogli s pristno kapljico jabolčnega mošta, ker je tudi sadja dovolj.

Resnica pri Borovljah. (Odgovor.) „Bauernzeitung“ je priobčila v 36. št. dopis iz naše postranske vasice. Med drugim napada občinski zastop v Glinjah, češ da so se nekateri posestniki prezrili in niso dobili izplačane svöte za vojake, ko so streljali blizo Glinj. Kje so bili nastanjeni vojaki v Resnici, nikomur ni znano, ker pri nas že več let nismo imeli vojakov, izvemšči če pride kateri ob praznikih na dopust. Dalje piše, da je še kar bodi v temoto zavito; seveda, ker je naš župan Slovenec, zato po njem. Že stara navada nemškutarjev je, da napadajo zaslužne može, kateri še stojijo trdno, ne postanejo izdajice národa in ne prodajo svojega prepričanja. Kar pa piše zaradi znižanja občinskih doklad, naj bi eden od tistih „stramm fortschrittlich“, recept k seji seboj prinesel, kako se še po dveh letih, torej še od prejšnjega liberalnega zastopa nerešeni računi plačajo, in ob enem doklade znižajo. Dotični dopisnik „Bauernzeitung“ naj bi pa od onkraj proda poročal, ne iz Resnice, ker mi vse potrebno lahko brez njega opravimo.

Gospa sveta. (Sadovi nove šole.) Od vseh krajev Koroške prihajajo pritožbe čez šolsko mladino, in ne zastoj. Cvetje nove šole prineslo je, kakor je bilo pričakovati, krasne sadove. Ako se greš n. pr. sprehajati proti Krnskemu gradu po Gosposvetskih občinskih pašnikih, našel boš otrokešolarje pri hazardnih igrah; da tudi kletve ne manjka, razume se samo ob sebi. Radovedni smo, ali bodo pristojne oblasti, katerim so se ti slučajji naznačili, kaj ukrenile, saj so vendar skrbni za odgojo mladine!

Št. Vid v podjunski dolini. (Cerkveno petje.) S cerkvenim petjem imamo pri nas že od nekaj svoj križ. V farni cerkvi sv. Vida nimamo orgel, in menda jih še nikoli ni bilo, kar je za našo veliko faro gotovo najbolj sramotno. Ker zategadelj tudi nimamo kakega organista ali zmožnega človeka, ki bi mlade ljudi učil in vzgojil v pravilnem cerkvenem petju, kakor se to godi

po drugih farah, se morajo pri nas cerkveni pevci cerkvenega petja sami eden od drugega učiti, kar je pa zelo težavno; in tako pride, da slišimo v cerkvi že zelo zastarele pesmi po starih napevih peti. Potemtakem se ni čuditi, če so cerkveni pevci večkrat onemogli in zgubili veselje do cerkvenega petja, tako da se je morala božja služba čisto tiho opravljati. V slednjem času prišle ste na pomoč dve mladi p. d. Gros-ovi hčerki, Ema in Ana na Proboju, ki s svojim krepkim in milodonečim glasom pospešujeta cerkveno petje. Pomaga jima p. d. Blaževa hčerka Angela na Gorcah. Tudi moški zbor je prav dober in včasih čudno močno buči po cerkvi. Tako imamo zopet lepo cerkveno petje v občno veselje faranov, posebno ker pevci pojó — le za malo plačilo — z velikim navdušenjem k časti božji in v povišanje božje službe. Sréna hvala jim!

Mizica. (Državni poslanec Čare-Paukar) je zadnje nedeljo poročal tukaj o „svojem“ delovanju v državnem zboru. Udeležba je bila prav klaverna. Prišlo je kakih 6 kmetov in nekaj rudarjev. Možica se je napram „svojemu“ (?) poslancu pokazala precej mrzlo. Gorkeje so Čare-ta sprejeli Prevaljčani, na čelu jim dosti znani zdravnik dr. Herbst, naš največji in najstrastnejši Vsenemec, ki se je svojčas toliko potegoval za luteransko božjo službo v Prevaljah. Značilna družba! Več sledi.

Družba sv. Mohorja.

Minuli teden smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali se bodemo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bodemo zaboje s knjigami po tej-le vrsti: Škofije: 1. Krška, 2. Goriška, 3. Amerika in Afrika, 4. Razni kraji, 5. Tržaška, 6. Ljubljanska, 7. Lavantinska.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „aviso“, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prostora, katerega nam itak primanjkuje.

Odbor.

Novičar.

Na Koroškem.

Cesar je potrdil lovski zakon, kakor ga je sklenil naš deželni zbor v zadnjem zasedanju.

Družba vednega češčenja. Dosedanja blagajničarica družbe vednega češčenja, blagorodna gospa baronica Mayerhofer, je po daljšem bolehanju umrla. Odslej daje vsa potrebna pojasnila in sprejema denar družbeni predsednik, preč. g. dr. Al. Cigoj (Kumpfgasse št. 6). Ker treba poravnati več računov, se prosijo č. gg. dušni pastirji, da dopošljejo čim preje svöte, katere še dolžujejo za cerkvena oblačila. Letno poročilo se bo razposlalo, ko bo ta stvar urejena.

Nova železnica iz Sinčevasi v Železno Kaplo je dovršena in se slovesno izroči prometu prihodnjo nedeljo dné 5. oktobra.

Klasična nemščina. Naši koroški Nemci, ki se vedno in povsod norčujejo iz slovenskega jezika, naj si sledeče zapišejo za uho: „Domovina“ piše: Ljutomerski nemčurji govore n. pr. tako-le: „Var 2 Tage is gestorbenes un bajte is begrebenes.“ Tako zna govoriti neki kovač. Ali to-le: „Bo bist gongen? In Bajngotn. Bos bist trunken? Gute Bajne sajnme khopt.“ — Res klasično! K temu pristavimo le: Dajte nam toliko in pravih slovenskih šol, kolikor jih imate Nemci za svoje otroke nemških, in kmalu bote videli, kak jezik bode govorilo naše slovensko ljudstvo! S—

Drobiž. Dunajsko kasacijsko sodišče je zavrglo ugovor urednika lista „Kärnt. Nachrichten“ v Beljaku, J. Prettenhoffer-ja. Kakor znano, je bil le-ta od dunajskih porotnikov obsojen zaradi razžaljenja časti na 14 dnij zapora s postom. Tožil ga je bivši župnik Mittendorfer.

Po slovenskih deželah.

Umrl je v Ljubljani g. Ivan Vrhovec, profesor zgodovine, po večletni težki bolezni. Dosegel je starost 50 let. Spisal je dolgo vrsto znanstvenih razprav, zlasti so znane njegove knjige „Germani in Slovani“, „Ljubljanski meščani v minulih stoletjih“ in „Zgodovine Novega mesta“. Pisal je največ za „Slov. Matico“ in „Ljubljanski Zvon“, pa tudi naše družbe sv. Mohorja ni pozabil. Vrhovec je bil neumoren in dober pisatelj. Čast njegovemu spominu!

Iz Trsta. V Trstu se je sestavil odbor, ki nabira denar za spomenik pokojni cesarici Elizabeti. Pred nekoliko časom je poslala neka gospa uredništvu „Piccola“ 25 kron v ta namen, a uredništvo ni hotelo sprejeti tega denarja. In vendar so Lahi ljubljenci avstrijske vlade, in vendar jih podpira naša vlada na škodo Slovencev, in vendar se brani vlada dati tržaškim Slovencev slovenskih šol, ker tega noče Lah. Ista pesem, kakor pri koroških in štajerskih Slovenceh.

Križem sveta.

Vojaške vaje. Velike vojaške vaje, ki so se vršile meseca avgusta in septembra ob cesarjevi navzočnosti, so pokazale vnovič, da se nahaja naša armada na visoki stopinji popolnosti in izvežbanosti. Naš cesar, ki je znan kot veččak v vojaških zadevah, se je izrekel o vsem jako povoljno. Jako povoljno se je izrekel o nadvojvodi Franc Ferdinandu, prestolonasledniku, ki je kot vojskovodja pokazal prav posebno zmožnost. — Vse drugače je poročilo iz Nemčije. Od vseh stranij se namreč poudarja, da so letošnje vojaške vaje nemške države pokazale veliko pomanjkljivost; zlasti se je pokazalo slabost v taktičnem, torej najvažnejšem delu vojske. Jezdecí so se obnašali izbornó, toda utrudili so se silno hitro ter postali popolnoma nezmožni. Sodba vseh strokovnjakov se glasi obsorjevalno.

Madjarska ljubezen do cesarke hiše! Pri neki slavnosti na Sedmograškem so reditelji, zlasti poslanec Lurtz, pustili igrati cesarsko pesem. Ko se je Lurtz zaradi tega „zagovarjal“, češ da se mora pri vsaki taki slavnosti pokazati ljubezen proti kralju, je neki mažarski list pripomnil, da se mora ljudi, kot je Lurtz, pobiti kot pse in obesiti na prvo drevo. — Letos obhajali so Madžari stoletnico Košutovega rojstva, moža, ki je l. 1849. sklical državni zbor, da bi odstavil od vlade habsburško-lotarinsko vladarsko hišo. In glejte, grof Apponyi je naznanil hitro, da se tudi on udeleži oficijelno te slavnosti kot predsednik zbornice. Če bi Apponyi storil to kot navaden poslanec, bi bilo za državnika, ki cesarju priseže zvestobo, čudno, a da se drzne proslavljati Košuta kot zbornični predsednik, to je vendarle — preveč.

25letnica osvoboje Bolgarije. Bolgarija je te dni obhajala velikansko slavnost; preteklo je 25 let, odkar je osvobodila Rusija Bolgare turškega jarma. Leta 1877., dné 24. aprila, je napovedala Rusija Turkom vojno, da reši tlačene Bolgare. In res so Bolgari s pomočjo Rusov premagali Turke, ki so osvobodili Bolgarijo. Slavnosti so se udeležili tudi Rusi. Seveda je vsa slavnost imela bolj vojaški značaj, a 25letni jubilej osvoboditve Bolgarov je vendar v političnem oziru velikega pomena, ker je utrdil prijateljstvo Rusije z Bolgarijo.

Beda v Nemčiji. V blaženi Nemčiji ni vse tako kakor mislijo tisti nemški odrešenci v naši državi, ki vedno škilijo preko črno-žoltih mejnikov. Vsled prevelike skoposti agrarcev je nastopila po vsi Nemčiji tolika draginja, da je ljudstvo še ne pomni take. Posebno je draginja v mestih, kar se tiče najvažnejših pridelkov živeža. Cene mesu so grozno poskočile, tako da povprečno ljudstvo ne more več jesti mesa. To prihaja od tega, ker so nemške meje vsled raznih živinskih bolezni zaprte uvozu in sicer iz Rusije, Avstrije in Nizozemske. K vsemu temu pa še preti ljudstvu nov državni dolg dveh milijard mark. Res lepi časi se bližajo za blaženo Nemčijo.

Belgijska kraljica †. Dné 18. sept. zvečer je umrla belgijska kraljica Henrijeta, mati bivše soproge avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa, nadvojvodinje Štefanije. Pokojna kraljica je bila rojena 1836. Bolehala je dalje časa za nevarno boleznijo, a je nenadoma umrla za srčno kapjo. Največ je pa pripomogla k sedanji smrti žalost radi zopetne poroke hčere Štefanije z grofom Lonyay, ki se še sedaj ni spravila s stariši. Njen oče jo je dal odstraniti od mrtvaške postelje matere.

Gospodarske stvari.

„Žitarc!“

(Vinorejska črtica iz podjunske doline.)

V lepih farah: Globasnica, Št. Lipš in Žitaravas raste nekđaj jako glasovita vinska kapljica, — „Žitarc“ jo imenujejo. Neki knez Rosenberg je celo sodček „Žitarca“ poslal na Špansko cesarju Karolu V. (1516) in mu ž njim ozdravil bolezen na želodecu. Istotako so „Žitarca“ svoje dni drago prodajali v Monakovo na Bavarskem kot zdravilo za želodčne bolezni, ki jo dobivajo Bavarci, ki preveč piva „žró“. Še leta 1865. bil je „Žitarc“ tako sladek, „da se je glažek mize prijemal“ in kaj radi so hodili poljanci od Drave in iz Dobrave v Šent-Lipš na „kupico Žitarca“. V nekaterih letih se je po Koroškem pa tudi desetkrat več spilo „Žitarca“, kakor so ga v resnici pridelali. Dandanes je „Žitarc“ pijača, ki se zamore le z veliko sladkorjem povžiti in o njegovi zdravilni moči ni več duha ne sluha.

Pa bi ne trebalo tako biti, ako bi se le količkaj storilo za povzdigo „koroškega vinarstva“. Prepričan sem, da so že Rimljani tukaj zasadili vinsko trto. V globasniški fari je hrib, raz katerega je razgled po celi podjunki dolini. Tu gori je stal tempel boginje „Junona“, zato se imenuje vas pod hribom „Pod-juna“ (Jaunstein) in dolina: podjunska dolina. Že Rimljani so spoznali, da so tu ugodna tla. Svet je rahel-peščen, krasne južne lege, trs je dandanes večinoma modri drobni burgundec. Mnogo so res zakrivila zadnja mrzla leta, da „Žitarce“ umira, pa vsega tudi ni Bog sam kriv, čeravno ljudje samo Boga dolžijo, ampak mnogo so si vinorejci sami krivi.

Kaj potrebuje trta? Trta potrebuje celo leto zraka, svetlobe in solnčne vročine. Sedaj pa pogledjmo nekatere vinograde. Trsje je tako gosto skupaj, kakor maline in kopinje v gošči. Kako bi se tedaj naj grozd razvijal? In med tem trsjem ima še dovolj prostora in bujno raste visoka trava, oves, hren, grah, fižol, ajda, proso, koruza in buče. In kaj še? Velika gruškovca dreva in spodaj na „sepu“ jabolka in slive. Do konca avgusta more trs in grozd v hladni senci trave ostati; še le tedaj, ko so ljudje delo na polju končali, si vzamejo čas, da oplejejo vinograd. Zdaj je že prepozno! In če je vino v sodih in vré, tedaj imajo sode po cele mesece odprte, tako se mi je vsaj pravilo. Vina nekateri tudi nič ne pretakajo, ampak pustijo ga na drožeh, da ga spi-jejo. To je vse napačno ravnanje. Vinogradi morajo v spomladi biti vsaj dvakrat prekopani; trte morajo biti druga od druge vsaj eden meter narazen, lepo h kolju privezane; trave, hrena, ovs, gruškovca drevja ne sme biti v vinogradu; tudi na robih, ne sme biti senca; kratka vinograd mora imeti celo leto zrak, svetlobo in pekoče solnce. Vino, kedar vreje, ne sme imeti preveč zraka, da ne oslabi. Položite na odprtino (pilko) soda, kjer je novo vino, prvih šest tednov vsaj vrečico drobnega peska. Zrak ne bode mogel notri, a sopuh iz vina bode vrečico privzdigoval in odhajal. Vino se mora vsaj do februarja raz drožij odtočiti, sicer dobi gnjili okus.

Zadnji čas so že začeli nekateri umneje gospodariti. Zasluga gre zato velečast. g. stolnemu proštu Lambertu Einspieler-ju, bivšemu velezaslužnemu državnemu poslancu, ki je pripravil k temu vlado, da spravi „Žitarca“ zopet k časti in, kar je poglavitno, okolici dohodke. Letos spomladi je deželni odbor koroški prenovil celi vinograd Poganičev (sedaj last gospoda Seifritz-a) in tudi poslal mladeniča iz Žitarce v mariborsko vinorejsko šolo. Na Poganičevem posestvu je zasejano na novo kakih 2500 trt; delo je izvršil na res uzorni način g. deželni vinorejski komisar J. Matjašič iz Štajerskega. Podjunski vinorejci, ne hodite mimo, da bi si ne pogledali teh nasadov! Tu je vse tako poučljivo za vas! Obžalovati je le, da ni napisov, kako trsje je zasajeno. — Napredek se vsestransko opazuje, ljudje dobivajo zopet pogum in novo upanje, so pa tudi hvaležni za vsako pomoč in poučljivo besedo. Vinogradov več ne prodajajo za prazen kup, ampak si skušajo sami pomagati. Že dosedaj so nekateri ravnali bolje, kakor je bila navada in že se nahajajo tu pa tam prav lepi novi nasadi. V Št. Lipšu ima g. Perč, gostilničar, vinograd kakor mora biti. Lepo si je tudi uredil tam svoj vinograd mali posestnik g. J. Plantev. Vsa čast mu! Kar ta stori, bi lahko storili tudi premožnejši.

Vsekakor bi še moral deželni odbor, kakor v Žitarce, napraviti uzorne vinograde tudi v Šent-Lipšu in Globasnici. Tako dela štajerski deželni odbor in se mu tudi splača, ker nekaj let ima dohodke vinograda, potem pa istega posestnikom brezplačno prepusti.

Kako bo pa letos z „Žitarcem“? Slaba bo, slaba! Grozdja je mestoma toliko, da ga je drago in milo gledati, a zeleno je še in trdo, da je strah! Kako bi tudi moglo drugače biti? Saj so travo po vinogradih še le pred kakimi 14 dnevi poželi, in „Lukež“, dan trgatve na Koroškem (kakor na Štajerskem „Terezija“), je že čisto blizu. Da bodo morali grozdje nekateri z tolkačem tolči, tega ni Bog in vreme samo krivo; krivi so si tudi vinorejci sami.

Po nekod v vinskih krajih pravijo ljudje, če je bila letina mrzla in vino kislo: „Tega nam je Bog dal!“ A če je bila dobra letina, in je vino dobro in dragi kup, tedaj donosno poudarjajo: „Tega smo si mi pridelali!“ — Naj se Žitarci poprimejo umne vinorejci, naj ne pripuščajo vsega Bogu, in imeli bodo zopet dohodke iz „Žitarca“, ne samo iz takega, kakor ga Bog dá, marveč kakor so si ga sami pridelali.

In s tem z Bogom, zdravstvuj lepa podjunska dolina, in nje dobro verno ljudstvo!

Št. Lipš, dné 21. septembra 1902.

F. S. Šegula.

Tržne cene.

V Celovcu, dné 25. septembra 1902.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenca . . .	9	80	12	25	— konj
rž . . .	8	50	10	62	— pitana vola
ječmen . . .	6	80	8	50	5 vprežnih volov
oves . . .	4	53	5	66	2 junca
turšica . . .	—	—	—	—	56 krav
pšeno . . .	13	60	17	—	2 telci
fižol rdeč . . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	1	80	2	92	— prasce
grah . . .	—	—	—	—	
ajda . . .	8	33	10	44	

Pitani volli so po — K do — K, vprežni volli po 240 K do 320 K, krave po — K do — K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K — v do 5 K 40 v, kislo seno po 4 K — v do 5 K — v, slama po 3 K — v do 3 K 60 v.

Promet je bil slab.

Vabilo

na

izvanredni občni zbor

katerega priredi

Zveza slovenskih posojilnic v Celju
v sredo, dné 22. oktobra 1902

ob 2. uri popoldne v dvorani posojilnične
gostilne „Národní dom“ poprej „Hôtel Aufmut“
v Velikovcu

s sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo revizorja o koroških posojilnicah. 3. Pravni pouk o raznih posojilničnih zadevah. 4. Poročilo o cepljenju nekaterih koroških posojilnic od slovenske Zveze. 5. Nadomestna volitev v odbor. 6. Volitev pododboru za Koroško. 7. Razni govori in nasveti. Poročevalci bodo sledeči gospodje: Mihael Vošnjak, t. č. predsednik; dr. Ivan Dečko, t. č. podpredsednik in pravni zastopnik; Franjo Jošt, t. č. tajnik in revizor Zveze, ter č. g. Franc Treiber, kanonik-župnik v Št. Rupertu pri Velikovcu ter odbornik velikovške posojilnice.

Z ozirom na veliko važnost tega občnega zbora in predmetov, ki se bodo na tem shodu razpravljali, je pričakovati, da bode vsaka koroška slovenska posojilnica po več odbornikov ali odposlancih zastopana.

V Celju, dné 22. septembra 1902.

Za: Zvezo slovenskih posojilnic v Celju:
Mihael Vošnjak, Franjo Jošt,
predsednik, tajnik in revizor.

Vabila.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Škocijan in okolico priredi na rožnensko nedeljo dné 5. oktobra t. l. slavnostno zborovanje v proslavo 25letnice vladanja papeža Leona XIII. Shod se prične ob 3. uri popoldne v gostilni g. Majerja. Slavnostni govor govori g. kanonik V. Weis iz Velikovca; pri slavnosti sodeluje domači moški zbor in tamburaši društva „Bisernica“ iz Celovca. — K prav obilni udeležbi vabi.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Medgorje in okolico priredi v nedeljo dné 12. oktobra 1902 ob 4. uri popoldne svoj letni občni zbor pri Martinu v Habru po sledečem vspredu: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Razni govori in nasveti. 3. Predstava igre: Jeza nad petelinom in kes. 4. Petje in produkcija z gramofonom, najnovejšim govornim strojem. 5. Pobiranje letnih doneskov. K obilni udeležbi uljudno vabi vse okoličane

Loterijske številke od 27. avgusta 1902.

Dunaj	22	4	83	76	10
Gradec	60	38	88	63	14

NAZNANILA.

Pridnega in poštenega fanta sprejme za učenca
Valentin Sive, črevljarski mojster v Celovcu, Renngasse št. 4.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Salame

ogerske 1 gld. 70 kr., domače iz šunke 1 gld. 20 kr., domače 1 gld., dunajske 80 kr., šunko brez kosti (Rollschinken) 90 kr. in 1 gld. 10 kr., suho meso 70 kr., suho slanino 70 kr., glavino brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po 18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju, in sicer le dobro blago,

Janko Ev. Sire v Kranju.

Razprodaja!

Po smrti svojega soproga prodajam vso hišno opravo, kar je imam v zalogi, po kolikor mogoče najnižjih cenah.

E. Zufer,

vdova mizarskega mojstra,

Celovec, Vetrinjsko obmestje šte. 8.

Brinjevec,

natorni, staro in obležano blago, 1 liter 2 kroni 40 vin., 3 litri franko po pošti za 9 kron. Fina, stara slivovka, liter za 2 kroni, pošiljam proti povzetju.

Egidij Jeglič,

Selo, pošta Žirovnica na Gorenjskem.

Naznanilo.

Jaz podpisani sem pri g. R. Novaku v Celovcu naročil štirivrstno harmoniko, katero mi je prav izvrstno in po ceni sestavlil, zato ga prav toplo priporočam.

Štefan Prosekar.

V najem se dá hiša

s trgovino z mešanim blagom v Dreveši vasi, blizu pliberškega kolodvora. Hiša ima 3 sobe in kuhinjo. Več pové Janez Zdovc v Dreveši vasi pri Pliberku.

Pod ceno

prodavam razne predmete zaradi velike zaloge, ker sem opustil svojo „zgornjo trgovino“ v Šmihelu. Priporočam s tem svojo bogato zalogo blaga za obleke, sukno, loden, barhant, razne tvarine za ženske in moške obleke, platno, modrotiskano robo; največjo izbirko v robcih (adreach) za na glavo in za zimo; dalje sladkor (cuker), kavo, vse vrste moko in razno drugo špecerijsko blago, posebno pa železnino in usnje.

Kotli se dobé v najrazličnejših velikostih pod lastno ceno.

Priporočam se svojim dosedanjim in tudi novim odjemalcem.

Vid Morij,
trgovec v Šmihelu pri Pliberku.